

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/12/2019
Identifikačné číslo spisu: 3213010152
Dátum vydania rozhodnutia: 19.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3213010152.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. na neverejnom zasadnutí konanom 19. júna 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného G. V. pre pokračovací zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona o dovolaní obvineného G. V. proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 2To/92/2017 z 26. júna 2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného G. V. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, sp. zn. 1T/53/2013 z 9. augusta 2017, bol obvinený G. V. uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

v bode 1/

- v presne neurčenom čase v skorých ranných hodinách dňa 5. júla 2010 na bližšie nešpecifikovanom mieste na území Poľskej republiky počas cesty do Talianska v kabíne kamiónu zn. Mercedes - Benz 1841 LS 934, ev. č. I., vykonal pohlavný styk s maloletou X.. O., nar. XX. E. XXXX, ktorému sa mal. X.. O. bránila odstrkávaním obvineného, plačom a prosením, že ju to bolí a aby s tým prestal, avšak fyzicky silnejší obvinený maloletej vyzliekol oblečené spodné prádlo a deku, ktorou sa zakrývala pred obvineným, silou odpor maloletej premohol a vykonal na nej súlož,

- v presne neurčeného dňa v období od 5. júla 2010 do 8. júla 2010 v nočných hodinách na bližšie nešpecifikovanom odpočívadle na území Poľskej, Slovenskej alebo Rakúskej republiky počas cesty do Talianska v kabíne kamiónu zn. Mercedes - Benz 1841 LS 934, ev. č. I., opätovne vykonal pohlavný

styk s maloletou X.. O., nar. XX. E. XXXX, ktorému sa mal. X.. O.. bránila odstrkávaním obvineného, plačom a prosením, že ju to bolí a aby ju nechal tak, čo obvinený neuposlúchol a fyzicky silnejší obvinený maloletú vyzliekol donaha, hovoril jej aby sa nebála a nakoľko maloletá fyzicky silnejšieho obvineného nevládala odtlačiť obvinený silou odpor maloletej premohol a vykonal na nej súlož,

v bode 2/

- v presne neurčeného dňa v období od 5. júla 2010 do 8. júla 2010 v nočných hodinách na bližšie nešpecifikovanom odpočívadle na území Poľskej, Slovenskej alebo Rakúskej republiky počas cesty do Talianska v kabíne kamiónu zn. Mercedes - Benz 1841 LS 934, ev. č. I., s krátkym časovým odstupom potom ako sa dopustil obžalovaný druhého čiastkového útoku skutku pod bodom 1 a potom ako sa mal. X.. O.. obrátila na bok s tým, že sa zakryje dekou, ľahol si ku nej a vykonal na nej análny styk, ktorému sa mal. X.. O.. tiež bránila a následne už len plakala.

Za to bol obvinenému podľa § 199 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, s prihladnutím na § 38 ods. 2, § 36 písm. j), § 37 písm. h) Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Trenčíne uznesením, sp. zn. 2To/92/2017 z 26. júna 2018, podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. e) (správne malo byť písm. i) Trestného poriadku, a teda že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V odôvodnení dovolania namietal, že konaním orgánov činných v trestnom konaní a vo veci konajúcich súdov došlo k narušeniu totožnosti skutku a taktiež jeho konanie nemalo byť posúdené ako viacčinný, ale ako jednočinný súbeh týchto trestných činov. Vznesené obvinenie, podaná obžaloba a skutky, za ktoré bol obvinený odsúdený, nekorešponujú. Z ich opisu nie je zrejmé, či ide o to isté konanie. Ani v uznesení o vznesení obvinenia, ani v podanej obžalobe nie je skutok, ktorým mal spáchať zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona preukázateľne opísaný tak, aby nemohol byť zamenený s iným skutkom, pričom z uznesenia vyšetrovateľa nie je zrejmé ani to, že by malo ísť o pokračovací zločin spáchaný dvomi čiastkovými útokmi. Prokurátor nerešpektujúci ustanovenie § 234 ods. 2 Trestného poriadku a ignorujúci § 206 ods. 5 veta prvá Trestného poriadku podal obžalobu pre uvedený zločin ako pokračovací trestný čin spáchaný dvomi čiastkovými útokmi. Pokiaľ ide o skutok kvalifikovaný ako zločin sexuálneho zneužívania podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, v obžalobe je skutočne popísaný rovnako ako vo vznesení obvinenia, avšak v rozpore s rozhodnutím 2Tdo/49/2013 tak, ako keby bol vo vzťahu ku skutkom pod bodom 1) spáchaný vo viacčinnom súbehu a nie v jednočinnom súbehu. Pokiaľ ide o zachovanie totožnosti skutku, mechanické konštatovanie, že totožnosť skutku je vždy zachovaná, ak je zachovaná aspoň totožnosť následku napriek tomu, že ku skutku malo dôjsť na území úplne iného štátu a v inom čase, nepokladá za súladné so zákonom. Zachovaná totožnosť skutku je iba v prípade, ak je skutok v uznesení o vznesení obvinenia a v následne podanej obžalobe, na základe ktorej súd rozhoduje, opísaný takým spôsobom, aby nemohol byť zamenený s iným. Ak táto podmienka nie je splnená, stráca polemika o totožnosti skutku zmysel. Je nepochybne závažným porušením práva na obhajobu, ak je skutok v uznesení o vznesení obvinenia a v obžalobe opísaný tak neurčito a široko, že v podstate akýkoľvek jeho opis bude možné pokladať za opis totožného skutku. Práve z tohto dôvodu mu bolo znemožnené riadne uplatnenie práva na obhajobu, keďže vzhľadom na opakovane poškodenou menené výpovede vo vzťahu k tomu kedy, kde a za akých okolností sa mali skutky odohrať, svoju obhajobu musel vždy zamerať na iný časový úsek a iné miesto, kde podľa obžaloby k spáchaniu trestnej činnosti malo prísť. Je zarážajúce, že súd ustálil jeho vinu tak, že sa skutok mohol odohrať na alternatívnom spôsobom stanovenom mieste a v alternatívnom čase. Je nepochopiteľné, že vzhľadom na tieto pochybenia, sa ani jeden z orgánov činných v trestnom konaní,

ktoré vo veci konali, nezaoberal tým, či nedošlo k porušeniu zákona v ustanoveniach § 206 ods. 4, ods. 5 Trestného poriadku, ktoré ukladá pre každý ďalší zistený skutok, resp. čiastkový útok pokračovacieho trestného činu povinnosť rozšíriť tieto obvinenia s tým, že v prípade, že sa v konečnom dôsledku spáchanie niektorého skutku nepotvrdí, je vo vzťahu k nemu potrebné vydať aj samostatné procesné rozhodnutie. Závažné pochybenie v činnosti orgánov prípravného konania v tejto trestnej veci a následné prijatie podanej obžaloby súdom bez toho, aby bolo toto pochybenie odstránené, sa podľa jeho názoru podpísali pod skutočnosť, že jeho právo na spravodlivý proces nebolo dôsledne rešpektované. S poukazom na uvedené skutočnosti navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Trenčíne bol porušený zákon, napadnuté uznesenie zrušil a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Krajskému súdu v Trenčíne, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. S poukazom na § 380 ods. 4 Trestného poriadku tiež navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky prerušil jeho výkon trestu odňatia slobody až do vydania rozhodnutia o podanom dovolaní.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou, ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že okresný súd na podklade vykonaného rozsiahleho dokazovania správne ustálil skutkový stav veci, uznal vinu odsúdeného, jeho konanie správne vyhodnotil aj po právnej stránke a zároveň mu za jeho spáchanie uložil spravodlivý a primeraný trest. Senát krajského súdu následne zákonne a vecne správne odvolanie obvineného zamietol. Protiprávne konanie obvineného preukázali predovšetkým opakované svedecké výpovede poškodenej, ktoré aj napriek odstupu značného času, ktorý ich oddeľuje nielen od seba samotných, ale predovšetkým od času spáchania trestnej činnosti, veľmi podrobne popisali trestnú činnosť, pričom tieto sú aj napriek spomínanému časovému odstupu v podstatných rysoch zhodné a navzájom sa dopĺňajú, čo samé o sebe len potvrdzuje ich vierohodnosť. Išlo o spontánnu a obsírnú výpoveď obeť trestného činu, obsahujúcu najmenšie podrobnosti a detaily okolností objasňovanej trestnej činnosti. Obhajoba obvineného je účelová, pokiaľ ide o postupnú úpravu a konkretizáciu objasňovaných skutkov do ich konečnej podoby špecifikovanej vo výrokovej časti právoplatného rozsudku v komparácii s ich znením obsiahnutým v skorších štádiách trestného konania, táto vždy vyplynula z dôkaznej situácie existujúcej v čase vydania príslušných rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní a vždy mala svoj odraz v danom čase vykonaných dôkazných prostriedkoch. Totožnosť skutkov bola zachovaná v každom štádiu trestného konania. V trestnom konaní nedošlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného, nakoľko od vznesenia obvinenia mal možnosť čo najširšieho uplatnenia svojich práv. Tým, že súdy ustálili skutky pod bodom 1/ rozsudku ako pokračovací trestný čin, rozhodli v prospech obvineného, pretože ak by to vyhodnotili ako samostatný trestný čin, zjavne by pre obžalovaného šlo o nepriaznivejšie rozhodnutie. Taktiež súdy rozhodli správne, keď skutky posúdili ako viacčinný súbeh trestných činov spáchaných samostatnými skutkami. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvineného G. V. nie je dôvodné, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodit', a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako

návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike odvolanie. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolacie dôvod uvedené v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom miere je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada práva na obhajobu obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Takáto situácia v predmetnej veci nenastala.

Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze, sp. zn. IV ÚS 98/2014, z 18. marca 2015 vyslovil, že námietka nezachovania totožnosti skutku medzi rozsudkom a obžalobou je špecifická a úzko súvisiaca s realizáciou a naplnením práva obvineného na obhajobu. Preto takáto námietka obsahovo zodpovedá

dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinený svojim dovolaním síce vecne, ale nie relevantne napadol uznesenie Krajského súdu v Trenčíne s odkazom na porušenie totožnosti skutku, s ohľadom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd nezistil také pochybenie súdov nižších stupňov, ktoré by napĺňalo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to ani s odkazom na totožnosť skutku.

K námietke obvineného, že nebola zachovaná totožnosť skutku, preto že „skutky, za ktoré bol uznaný za vinného nekorešponujú s uznesením o vznesení obvinenia a s obžalobou...“, dovolací súd poznamenáva, že skutkom, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu (§ 278 ods. 1 Trestného poriadku), sa rozumie skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie. Skutok zahrnutý v tzv. „skutkovej vete“ musí vyjadrovať všetky skutkové okolnosti významné z hľadiska použitej právnej kvalifikácie. Zo skutočnosti, že súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, nemožno vyvodiť záver, že medzi obžalobným návrhom a skutkovým výrokom rozsudku musí byť vždy úplná zhoda. Súd musí skutok uvedený v obžalobe prejednať vždy v celom rozsahu, pričom má právo a povinnosť do rozhodnutia premietnuť výsledky hlavného pojednávania, ktoré prípadne údaje uvedené v obžalobe modifikujú, pokiaľ sa neporuší totožnosť skutku.

Totožnosť skutku znamená jeho zhodnosť, identitu, vyžaduje skúmanie, či sa trestné konanie týka tej istej udalosti vo vonkajšom svete toho istého skutkového deja, preto musí byť skutok, pre ktorý je obvinený trestne stíhaný, presne označený s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne s uvedením iných skutočností, pokiaľ ich treba na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným. To ale neznamená, že musí ísť od začiatku trestného stíhania až do jeho skončenia o úplnú zhodu popisu udalosti, o ktorej sa rozhoduje, t. j. že v uznesení o vznesení obvinenia, v obžalobe a v rozsudku sa musí skutkový dej úplne rovnako popisovať, pretože vykonávaním dôkazov v priebehu trestného stíhania, teda aktivitou orgánov činných v trestnom konaní i súdu, sa môžu získané poznatky o skutočnosti zmeniť. Niektoré údaje uvedené v uznesení o vznesení obvinenia či obžalobe môžu vo vzájomnom porovnávaní a v porovnávaní s rozsudkom odpadnúť, niektoré môžu pribudnúť a iné sa môžu upresniť.

Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata. Podstata skutku spočíva v konaní páchatel'a a následku, ktorý bol týmto konaním spôsobený a ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva.

Z hľadiska tohto ustanovenia podstata skutku teda spočíva v účasti obžalovaného na určitej udalosti vo vonkajšom svete, ktorá je uvedená v obžalobnom návrhu a z ktorej vznikol následok uvedený v obžalobe. Pritom však ani účasť (aktivita) obžalovaného a ani následok, ktorý tým bol spôsobený, nemusia byť úplne zhodné, stačí, ak sú aspoň sčasti zachované v rozhodnutí súdu (na základe výsledkov vykonaného dokazovania) v porovnaní s obžalobou. Podstata skutku preto nebude porušená, ak sa menia okolnosti týkajúce sa miesta, času spáchania činu, rozsahu následkov, spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia. Z toho potom vyplýva, že:

- totožnosť skutku nenarušujú zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré individualizujú skutok, okrem iného i čo do miesta a času spáchania, spôsobu vykonania a pohnútky činu ako aj formy zavinenia, keď inak totožnosť konania zostala zachovaná,

- pri nezhode medzi konaním uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia a obžalobou, resp. medzi obžalobou a tým, ktoré vyšlo najavo na hlavnom pojednávaní, môže udržiavať totožnosť skutku totožnosť spôsobeného následku,

- ak sa dotýkajú zmeny, ku ktorým došlo v dôsledku dokazovania na hlavnom pojednávaní skutočností, ktoré vo svojom súhrne tvoria konanie, bude zachovaná totožnosť, ak konanie popísané v obžalobe a konanie po zmenách, ku ktorým došlo na hlavnom pojednávaní, bude aspoň čiastočne totožné, to isté platí, pokiaľ ide o následok, resp. o obsah následku,

- totožnosti skutku sa nedotkne pri zhode konania alebo následku, ak napríklad pristúpi okolnosť podmieňujúca použitie vyššej trestnej sadzby alebo okolnosť, ktorej právne zhodnotenie zakladá znak činu prísnejšie trestného.

Totožnosť skutku je zachovaná v prípade úplnej zhody konania a následku, zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku, zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj v prípade, ak konanie alebo následok, resp. oboje budú aspoň čiastočne zhodné v podstatných okolnostiach, najmä skutkových, odrážajúcich prípadné zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania v súdnom konaní. Keďže neexistuje všeobecne platná smernica vysvetľujúca, kedy je vo všeobecnosti zachovaná totožnosť skutku, je preto nevyhnutné skúmať túto otázku vždy individuálne, podľa okolností konkrétneho prípadu.

S ohľadom na vyššie uvedené boli orgány činné v trestnom konaní, ako aj súd oprávnené a napokon i povinné modifikovať priebeh skutkov, prihliadnuc na vykonané dôkazy, pričom podstatným je, že totožnosť skutkov v odsudzujúcom rozsudku zostala v predmetnej veci vo vzťahu k obžalobe i k uzneseniu o vznesení obvinenia zachovaná.

Porovnaním obžaloby, uznesenia o vznesení obvinenia a napokon i rozsudku súdu možno zistiť, že úprava skutkov bola vhodná a náležitá, pretože zodpovedala dosiahnutému stupňu dokazovania.

Prokurátorka v obžalobe správne posúdila a odôvodnila úpravu právnej kvalifikácie oproti uzneseniu o vznesení obvinenia, ako v bode 1/ obžaloby - dva čiastkové útoky jedného pokračovacieho zločinu znásilnenia a v bode 2/ obžaloby - zločin sexuálneho násillia. K zmene skutkovej vety v obžalobe oproti uzneseniu o vznesení obvinenia došlo v podstate len v tom, že prokurátorka slovné spojenie „...vykonala na nej dva krát pohlavný styk...“ (použitie v uznesení o vznesení obvinenia) identifikovala a špecifikovala v druhom čiastkovom útoku ako „opätovne vykonala...“. V súlade s tým (s vyššie uvedenou úpravou skutkovej vety) prokurátorka správne právne kvalifikovala konanie obvineného ako dva čiastkové útoky jedného pokračovacieho trestného činu. Takýmto postupom prokurátorky nedošlo k porušeniu totožnosti skutku, pretože konanie obvineného i následok jeho konania zostali aj po upresnení zachované. Zmena právnej kvalifikácie (zo zločinu znásilnenia na pokračovací zločin znásilnenia) sa taktiež nijak (a už vôbec nie negatívne) nedotkla práva obvineného na obhajobu, pretože obvinený od samého začiatku vedel, že je stíhaný za to, že dvakrát proti vôli poškodenej vykonala s ňou súlož.

Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa (str. 14 - 18) vyplýva, že súd pristúpil ku korekcii času a miesta, kde k predmetným zločinom malo dôjsť na základe vykonaných dôkazov, najmä výpovedí poškodenej. Keďže došlo len k drobným úpravám skutkových zistení (miesto, čas), ktoré nijakým spôsobom nenarušili skutky, pre ktoré bolo vznesené obvinenie a podaná obžaloba v ich samotnej podstate, nemožno akceptovať námietku obvineného, že skutky v rozsudku nekorešponujú so skutkami v obžalobe a v uznesení o vznesení obvinenia.

Dovolací súd si neosvojil argumenty obvineného v dovolaní o nutnosti postupovať podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku.

Podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku „Ak v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania vyjde najavo skutočnosť, ktorá dostatočne odôvodňuje záver, že obvinený spáchal pred oznámením uznesenia o vznesení obvinenia ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, na ktorý sa uznesenie o vznesení obvinenia nevzťahovalo, rozšíri uznesením policajt obvinenie aj pre tento ďalší čiastkový útok pokračovacieho trestného činu“.

Tu si treba uvedomiť, že v prípade druhej súložne nešlo o ďalší čiastkový útok, ktorý by dodatočne vyšiel najavo, ale len o modifikáciu pôvodného skutku (pre ktorý bolo vznesené obvinenie - „...vykonala na nej dva krát pohlavný styk...“), z ktorého jasne, zreteľne a bez akýchkoľvek pochybností vyplynulo, že k znásilneniu maloletej došlo dvakrát. Ako je vidieť, v predmetnej veci nemohlo byť (celkom logicky, ale i zákonne) postupované podľa § 206 ods. 5 Trestného poriadku.

Úpravou skutku v rozsudku oproti obžalobe, resp. uzneseniu o vznesení obvinenia, v žiadnom prípade nedošlo k porušeniu totožnosti skutku (viď vyššie) a tak nemohlo dôjsť ani k porušeniu práva na obhajobu obvineného G. V. Najvyšší súd preto nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolací súd uvádza, že tento je naplnený len vtedy, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Pre dovolací súd sú rozhodujúce skutkové zistenia, podľa ktorých obvinený mal spáchať skutok tak, ako je uvedený v rozsudku okresného súdu. Dovolací súd teda nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totižto v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. S ohľadom na to nemôže dovolací súd skúmať právne závery a dôkazné úvahy súdov nižších stupňov, na základe ktorých dospeli k záveru o naplnení všetkých znakov žalovaných trestných činov.

Otázka posúdenia, či trestné činy, o ktorých sa koná na základe obžaloby (teraz trestný čin znásilnenia a trestný čin sexuálneho násillia), boli spáchané v jednočinnom, resp. vo viacčinnom súbehu, je prioritne otázkou hmotného práva (jednota skutku je pojem hmotného práva, ktorý má význam najmä pre určenie toho, či skutok má znaky len jedného trestného činu alebo či má znaky viacerých trestných činov) patriaca do kategórie „nesprávne právne posúdenie zisteného skutku“ a preto je potrebné zaoberať sa ňou ako okolnosťou, ktorá by mohla naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K súbehu trestných činov možno uviesť nasledovné:

O súbeh trestných činov (konkurenciu) ide vtedy, ak ten istý páchatel' spácha dva alebo viac trestných činov predtým, ako bol za niektorý z nich vyhlásený odsudzujúci rozsudok súdu prvého stupňa (ktorý neskôr aj nadobudol právoplatnosť), a pokiaľ nezanikla trestnosť niektorého z nich.

O jednočinný súbeh (ideálna, formálna alebo súčasná konkurencia) ide vtedy, ak páchatel' jedným skutkom spácha viac trestných činov, ktoré ohrozujú alebo porušujú rovnaký druhový objekt (rovnorodý jednočinný súbeh), resp. ohrozujú alebo porušujú rozdielny druhový objekt (rôznorodý

jednočinný súbeh).

Základným zmyslom jednočinného súbehu je plne vystihnúť povahu a závažnosť páchatel'ovho konania, ktorá bude v súlade s tým najlepšie vyjadrená v prípade, ak bude každý zo zbíhajúcich sa skutkov páchatel'a posudzovaný podľa všetkých ustanovení Trestného zákona, ktoré sa naň vzťahujú. Výnimku tvoria prípady, keď je jednočinný súbeh vylúčený (pomer špeciality, pomer subsidiarity, faktická konzumpcia skutkových podstát trestných činov, pokračovací trestný čin, hromadný trestný čin, trváci trestný čin a trestný čin opilstva podľa § 363 Trestného zákona.)

O viacčinný súbeh (reálna, materiálna, postupná konkurencia) ide vtedy, ak viacerými skutkami bolo spáchaných viac trestných činov, ktoré ohrozujú alebo porušujú rovnaký druhový objekt (rovnorodý viacčinný súbeh), resp. ohrozujú alebo porušujú rozdielny druhový objekt (rôznorodý viacčinný súbeh).

Pri viacčinnom súbehu ide vždy o viacero konaní, pričom zároveň musí byť splnená podmienka, že ide o činy samostatné, ktorých skutkový základ nesmie byť, na rozdiel od jednočinného súbehu, ani čiastočne spoločný (tento prípad).

Kým viacčinný súbeh predpokladá viac skutkov (samostatných útokov) a každý z týchto skutkov sa posudzuje ako samostatný čin, pri jednočinnom súbehu ide o skutok jediný. Pojem skutok nemožno zamieňať s pojmom trestný čin, pretože každý trestný čin musí byť skutkom, no nie každý skutok je trestným činom (môže ísť o priestupok, správny delikt, disciplinárne previnenie alebo o inú udalosť, ktorá nezakladá trestnoprávnu a ani administratívnu zodpovednosť konajúceho).

V zmysle § 8 Trestného zákona platí, že každú trestnú činnosť páchatel'a treba posudzovať podľa všetkých skutkových podstát trestných činov, ktorých zákonné znaky boli naplnené. Iba takýmto spôsobom možno komplexne posúdiť celkovú trestnú činnosť páchatel'a a určiť primeraný trest. Z uvedeného pravidla existujú výnimky vyplývajúce z pomeru jednotlivých skutkových podstát, pričom závažnosť v niektorých prípadoch plne vystihuje posúdenie skutku iba podľa jedného z niekoľkých ustanovení, ktoré sa naň vzťahujú (viď vyššie vylúčenie jednočinného súbehu).

V predmetnej veci zo skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa (bod 2) vyplýva, že obvinený „...s krátkym časovým odstupom po tom ako sa dopustil...“, „... a po tom ako sa mal. X.. B. obrátila na bok s tým, že sa zakryje dekou, ľahol si ku nej a vykonal na nej análny styk ...“.

Takéto znenie skutku pod bodom 2 zreteľne oddeľuje predchádzajúce konanie obvineného (znásilnenie) od jeho následného konania (sexuálneho násillia) s presným a jednoznačným vyjadrením postupnosti týchto konaní.

K spáchaniu trestného činu sexuálneho násillia v tejto veci došlo až po dokonaní (dokončení - trestný čin znásilnenia je dokonaný spojením pohlavných orgánov muža a ženy, ale je dokončený až ukončením súložu a teda odstránením protiprávneho stavu) druhého čiastkového útoku zločinu znásilnenia.

Okolnosť, ktorá charakteristicky odlišuje označené trestné činy, je nielen spôsob ich vykonania (iné sexuálne praktiky), ale aj iná subjektívna stránka páchatel'a pri ich realizácii - pri trestnom čine znásilnenia zameraná len na vykonanie súložu a spravidla vlastné uspokojenie páchatel'a a pri trestnom čine sexuálneho násillia zameraná práve na vykonanie sexuálnej praktiky odlišnej od súložu. V neposlednom rade veľmi významnú úlohu v rozlíšení oboch trestných činov - konaní zohráva vnímanie útoku zo strany obete. Obvinený sa dopustil trestného činu sexuálneho násillia voči maloletej po tom, ako dokončil trestný čin znásilnenia s takým časovým odstupom, ktorý vylučuje posúdenie jeho konania voči maloletej len ako jedného konania a teda posúdenie trestného činu znásilnenia a trestného činu sexuálneho násillia v jednočinnom súbehu.

Najvyšší súd uzatvára, že zo strany obvineného V. v bode 2 rozsudku (sexuálne násillie) vo vzťahu k druhému čiastkovému útoku trestného činu znásilnenia v bode 1 rozsudku išlo o samostatné konanie - samostatný skutok a preto súdy nižších stupňov správne konanie obvineného kvalifikovali ako viacčinný

súbeh, a nie ako jednočinný súbeh uvedených trestných činov. Preto dovolací súd túto námietku obvineného nepovažoval za opodstatnenú na konštatovanie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného G. V. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.